

	<p style="text-align: center;">Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp.z o.o. ul. Filtrowa 4, 26-600 Radom Laboratorium Badawcze ul. Filtrowa 4, 26-600 Radom</p>	<p>Nr instrukcji: PO-06.04</p>
	<p>Tytuł instrukcji</p> <p style="text-align: center;">INSTRUKCJA POBIERANIA PRÓBEK WODY DO ANALIZ FIZYKOCHEMICZNYCH</p>	
<p style="text-align: center;"><i>Niniejszy dokument jest własnością Wodociągów Miejskich w Radomiu Sp. z o.o. – wyłącznie do użytku wewnętrznego</i></p>		

uczestnik	imię i nazwisko	data	podpis
opracował	Justyna Gunia	15.05.2019r.	
sprawdził	Maria Kurenda	15.05.2019r.	
zatwierdził	Izabela Dasiewicz- Szparaga	15.05.2019r.	

1. CEL INSTRUKCJI

Celem niniejszej instrukcji jest standaryzacja działań związanych z pobieraniem próbek wody do analizy fizyko-chemicznej. Niniejsza instrukcja dotyczy wszystkich pracowników laboratorium oraz próbkobiorców.

2. ZAKRES I PRZEDMIOT STOSOWANIA

Niniejsza instrukcja stosowana jest podczas pobierania próbek wody przez osoby uprawnione i przeszkolone przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną

3. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

1) Główny Specjalista ds. Laboratorium Badawczego odpowiada za:
wdrożenie i nadzór nad stosowaniem niniejszej instrukcji.

2) Kierownik ds. Jakości odpowiada za:
przestrzeganie zasad Systemu Zarządzania podczas stosowania niniejszej instrukcji.

3) Próbkobiorcy odpowiadają za:
stosowanie instrukcji i prawidłowe pobieranie próbek

4) Pracownicy Laboratorium odpowiadają za:
stosowanie niniejszej instrukcji

4. OPIS POSTĘPOWANIA

4.1. Do pobierania próbek wody należy pobrać następujący zestaw naczyń:

- butelka szklana o pojemności 250 ml zawierająca 0,6 ml HNO_3 stęż. – próbka do oznaczania manganu oraz butelka plastikowa o pojemności 250 ml zawierająca 2,5 ml H_2SO_4 (1+3) do oznaczanie żelaza
- butelka o pojemności 250 ml, 500ml,1000 ml - próbka do oznaczenia azotynów, azotanów, jonu amonowego, twardości, zapachu, oraz innych wykonywanych w Laboratorium nie wymagających utrwalenia.
- butelka szklana o pojemności 250 ml - próbka pobrana do oznaczenia mętności, barwy,
- butelka szklana oranżowa o pojemności 250 ml - próbka pobrana do oznaczenia chloru

- butelka plastikowa o pojemności 100 ml - próbka pobrana do oznaczenia przewodności
- butelka szklana o pojemności 100ml do oznaczania pH

Butelki i korki należy umyć ręcznie używając do tego celu roztworu Triluxu , następnie przepłukać wodą wodociągową i dwukrotnie wodą destylowaną. Butelki i korki okresowo, raz w miesiącu, należy umyć 10% roztworem kwasu azotowego, pozostawiając go w zamkniętej butelce na 24h. Następnie butelki opróżnić i przepłukać kilkakrotnie wodą destylowaną. Przechowywać zamknięte. Raz w miesiącu należy sprawdzić czystość butelek oznaczając przewodność.

W miejscu pobierania próbek wody otworzyć kurek czerpalny lub zawór i spuszczać wodę w czasie nie krótszym niż 2-3 minuty.

Wodę do badań fizyko-chemicznych należy pobrać do naczyń w ten sposób, że butelki nie zawierające kwasu płucze się pobieraną wodą dwukrotnie. Naczynia napełnić należy całkowicie pod korek tak, aby nie zostawały pęcherzyki powietrza. Ogranicza to wzajemne oddziaływanie próbki z fazą gazową oraz minimalizuje mieszanie podczas transportowania. Butelki z kwasem napełniamy pod korek. Każde naczynie należy opisać numerem zgodnym z kolejnym numerem w rejestrze z poboru prób.

Pobrane próbki wody umieścić w przeznaczonych to tego celu termotorbach i zabezpieczyć przed uszkodzeniem, przewróceniem lub rozlaniem podczas transportowania do Laboratorium. Próbki nie mogą być narażone na zmiany temperatury, ekspozycję na światło i promienie słoneczne. Czas transportu próbki wody do Laboratorium w nie powinien być dłuższy niż 4 godziny, temperatura w czasie transportu nie może przekraczać 5°C. Fakt pobrania wody należy potwierdzić poprzez wypełnienie rejestru pobrania próbek.

4.2. Zapisy

Zapisy dotyczące niniejszej procedury są przechowywane i archiwizowane zgodnie z procedurą PO-07 nadzór nad dokumentami, zapisami i zarządzaniem informacją.

5. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

PN- EN ISO 5667-3:2018-08- Jakość wody. Pobieranie próbek. Część 3: Wytyczne dotyczące utrwalania i postępowania z próbkami wody.

PN ISO 5667 – 5: 2017-10- Jakość wody. Pobieranie próbek. Część 5: Wytyczne dotyczące pobierania próbek wody do picia i wody używanej do produkcji żywności i napojów.

Procedura PO-05.00 Postępowanie z próbkami do badań.

PN-EN ISO 5667-14:2016-11 - Jakość wody. Pobieranie próbek. Część 14: Wytyczne dotyczące zapewnienia jakości podczas pobierania próbek wód środowiskowych i postępowania z nimi

6. ZAŁĄCZNIKI

- 1) PO-06.00/04 Protokół pobieranych próbek wody.

7. INFORMACJE DODATKOWE

7.1. Terminologia

Określenia zastosowane w niniejszej instrukcji odpowiadają terminologii objętej normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02.

7.2. Zmiany i poprawki

Zmiany i poprawki dokonywane w dokumentach SZ zapisuje się w Karcie zmian i poprawek (załącznik PO-07.00/2).